

INDENRIGSMINISTERIET

Christiansborg Slotsplads 1, 1218 K - Tlf. 01 92 33 80 - Giro 5 52 55 00 - Telefax 01 11 12 39

København, den

27 JULI 1988

2. k. kt. j. nr. 1987/112/0301-3
(Bedes anført ved henvendelser
om sagen)

Landsforeningen Loyal Handel
Bredgade 41
1260 København K

I skrivelse af 22. maj 1987 anmodede Landsforeningen Loyal Handel om Indenrigsministeriets stillingtagen til tilsynsrådet for Københavns Amts udtalelse af 7. maj 1987, hvori tilsynsrådet har tilkendegivet, at Ballerup Kommune lovligt kan stille kommunale lokaler til rådighed for borgerne til afholdelse af private fester og sammenkomster. Efter landsforeningens opfattelse, er tilsynsrådets udtalelse ukorrekt.

Af tilsynsrådets udtalelse af 7. maj 1987 fremgår bl.a., "at man ikke fra rådets side vil modsætte sig, at Ballerup Kommunalbestyrelse fortsat stiller kommunalt ejede lokaliteter til rådighed for borgerne til afholdelse af private sammenkomster og lignende i det omfang, som kommunalbestyrelsen finder rimeligt for at sikre en ligestilling af kommunens borgere og skabe lige muligheder for afholdelse af sammenkomster, som ellers ikke ville blive afholdt." Tilsynsrådet udtalte endvidere, "at rådet går ud fra, at kommunalbestyrelsen nøje vil følge udviklingen og gennem fastsættelse af vilkår og takster m.m. for leje af lokaliteterne vil medvirke til at sikre, at der ikke ved denne virksomhed påføres restauranter, selskabslokaler m.m. i kommunen og naboområderne en ubillig konkurrence."

Tilsynsrådet har som grundlag for sin udtalelse lagt vægt på, at der som anført af Ballerup Kommune, ikke findes restauranter med selskabslokaler i kommunen, og at borgere, der ikke bor i

almennyttigt boligbyggeri (hvor der ofte findes selskabslokaler i ejendommen) skulle have mulighed for at holde private selskaber med egen servering.

Den 11. juni 1987 anmodede Indenrigsministeriet Tilsynsrådet for Københavns Amt om tilsynsrådets bemærkninger til landsforeningens skrivelse af 22. maj 1987. I skrivelse af 15. juni 1987 uddybede rådet sin udtalelse af 7. maj 1987. Ved Indenrigsministeriets skrivelse af 21. september 1987 blev tilsynsrådets udtalelse af 15. juni 1987 tilsendt landsforeningen, idet ministeriet udbad sig landsforeningens bemærkninger.

I skrivelse af 11. maj 1988 udtalte landsforeningen som sin opfattelse, at der er et rimeligt udbud af selskabslokaler i det storkøbenhavnske bysamfund, som Ballerup Kommune skal ses som en del af. Landsforeningen udtalte endvidere, at det kommunalretlige lighedsprincip anvendes i en sammenhæng, hvor det ikke bør anvendes. Landsforeningen anmodede samtidig om, at der afholdes et møde mellem Indenrigsministeriet og landsforeningen samt repræsentanter for Centralforeningen af Hotelværter og Restauratører i Danmark. I tilslutning hertil udbad landsforeningen sig kopi af referatet fra et møde den 19. marts 1987 mellem Tilsynsrådet for Københavns Amt og Ballerup Kommune. Referatet er tilsendt landsforeningen med Indenrigsministeriets skrivelse af 7. juli 1988.

I denne anledning skal Indenrigsministeriet udtale følgende:

I januar 1988 besvarede Indenrigsministeriet en forespørgsel fra Industriministeriets restaurationsudvalg om kommunernes adgang til at drive virksomhed omfattet af lov om restaurations- og hotelvirksomhed mv. Af den omhandlede besvarelse af 22. januar 1988 med bilag, der vedlægges, fremgår bl.a. at kommuner efter Indenrigsministeriets opfattelse lovligt kan stille lokaler til rådighed også for borgernes mere private sammenkomster. Det tillægges i denne forbindelse ikke vægt, om der findes fx private restauranter, der udlejer selskabslokaler i lokalområdet. Det er imidlertid en forudsætning, at kommunernes omkostninger ved lokaleudlejen dækkes således, at der ikke ydes ulovligt tilskud til borgerne. Der henvises i øvrigt til pkt. 3 i ovennævnte bilag til skrivelsen af 22. januar 1988.

Specielt for så vidt angår Ballerup Kommunes udlejning af selskabslokaler til private bemærkes, at de kommunale lokaler un-

der henvisning til ovenstående lovligt vil kunne stilles til rådighed for borgerne, hvis kommunen opkræver en leje svarende til kommunens omkostninger ved arrangementet. Det er dog en forudsætning, at alle kommunens borgere har lige adgang til at leje de omhandlede lokaler. Lokalerne kan således ikke forbeholdes borgere, der ikke har adgang til andre selskabslokaler.

Såfremt landsforeningen fortsat ønsker et møde med bl.a. Indenrigsministeriet om sagen, bedes dette meddelt ministeriet.

Tilsynsrådet for Københavns amt og Ballerup Kommune har modtaget kopi af denne skrivelse.

Med venlig hilsen

Anne Grethe Tesch

INDENRIGSMINISTERIET

Christiansborg Slotsplads 1, 1218 K - Tlf. 01 92 33 80 - Giro 5 52 55 00

København, den

22 JAN. 1988

2.k. kt. j. nr. 1140/6-7/1987

(Bedes anført ved henvendelser om sagen)

ks/mhl

Restaurationslovsudvalget,
Industriministeriet

KOPI

I skrivelser af 1. juli og 27. november 1987, j.nr. 87-3631-5, har Restaurationslovsudvalget anmodet Indenrigsministeriet om en udtalelse om, hvilke regler der gælder for kommuners adgang til at drive erhvervsvirksomhed, der er omfattet af lov om restaurations- og hotelvirksomhed mv., jfr. lovens § 1, stk. 1.

Udvalget har endvidere anmodet om en udtalelse om, i hvilket omfang kommunalbestyrelser delegerer afgørelsen af, om alkoholbevilling kan gives, til administrationen i vedkommende kommune, jfr. lovens § 11.

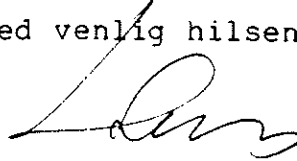
I denne anledning har Indenrigsministeriet udarbejdet vedlagte notat om kommunernes adgang til at drive virksomhed omfattet af lov om restaurations- og hotelvirksomhed mv., hvortil henvises.

Indenrigsministeriet er imidlertid ikke i besiddelse af oplysninger om delegation af afgørelser om alkoholbevilling. Dette spørgsmål vil formentlig kun kunne besvares ved at rette henvendelse direkte til de enkelte kommuner.

I udvalgets skrivelse af 1. juli 1987 oplyses det, at Ballerup Kommune udlejer lokaler til selskaber, der selv sørger for serveringen. Indenrigsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at Landsudvalget for Loyal Handel har indgivet klage over denne udlejningsvirksomhed til Tilsynsrådet for Københavns Amt. Landsudvalget har endvidere den 22. maj 1987 klaget til Indenrigsministeriet over tilsynsrådets afgørelse. Sagen er endnu ikke afsluttet og beror for tiden på en udtalelse fra Landsudvalget for Loyal Handel.

Indenrigsministeriet skal endelig anmode om at modtage underretning om resultatet af udvalgets arbejde.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Kåre Stevns', written in a cursive style.

Kåre Stevns

Indenrigsministeriet

2. kommunekontor

J.nr. 1140/6-7/1987

Den 22. januar 1988

KOPI

Notat om kommunernes adgang til at drive virksomhed omfattet af lov om restaurations- og hotelvirksomhed mv.

§ 1, stk. 1 i lov om restaurations- og hotelvirksomhed definerer lovens område til erhvervsvirksomhed ved servering af spise- og drikkevarer, modtagelse af overnattende gæster med mulighed for servering, og udlejning af lokaler til selskaber, der selv sørger for serveringen. Loven regulerer ikke, i hvilket omfang kommunerne må udføre den nævnte virksomhed, og dette spørgsmål må derfor afgøres ud fra de kommunalretlige regler. Efter Indenrigsministeriets opfattelse har kommunerne herefter følgende muligheder for at engagere sig i de nævnte former for virksomhed:

1. Hotelvirksomhed.

Det er som udgangspunkt ikke nogen kommunal opgave at eje og drive hotel. Der er tale om erhvervsvirksomhed, som bl.a. på grund af konkurrencehensyn er forbeholdt private.

Det er imidlertid anerkendt, at en kommune kan have en lovlig interesse i, at der som led i den nødvendige infrastruktur i et lokalsamfund findes overnatningsmuligheder. Dette formål kan som en undtagelse lovliggøre, at kommunen fx overtager et hotel, der er ved at lukke. Det er dog en betingelse, at der ikke findes andre hotelovernatningsmuligheder i lokalsamfundet.

At en kommune således undtagelsesvist kan eje et hotel betyder imidlertid ikke, at en kommune kan drive hotelvirksomhed. Begrundelsen herfor er konkurrenceforvridning i forhold til andre restauratører og hoteller i

andre kommuner. Det gør i denne forbindelse ingen forskel, at driften af hotel med restaurant hviler i sig selv. Kommunen skal derfor udleje hotellet til markedslejen, dvs. den højeste leje, som hotellet kan indbringe, og på sædvanlige vilkår. Hvis markedslejen ligger under kommunens udgifter til hotellet, vil der kunne være tale om et tilskud til det lovlige kommunale formål at skaffe overnatningsmuligheder og ikke et tilskud til forpagteren, der jo betaler markedslejen.

2. Restaurationsvirksomhed.

Som udgangspunkt er det heller ikke en lovlig kommunal opgave at eje eller drive en restaurant. Når det alligevel anerkendes, at en kommune i tilknytning til fx en teatersal, et musikhus eller en sportshal kan etablere en restaurant og eje den, er begrundelsen herfor, at restaurationsvirksomheden knytter sig accessorisk til den lovlige kommunale opgave, det er at drive de omhandlede musikhus, sportshaller mv. Da kommunal drift af restaurationsvirksomhed imidlertid ville kunne virke konkurrenceforvridende, skal sådanne restauranter udlejes på sædvanlige markedsvilkår.

3. Forsamlingshuse, medborgerhuse og udlejning af lokaler til selskaber, der selv sørger for serveringen.

a. Kommunerne har altid kunnet stille kommunale lokaler vederlagsfrit til rådighed for at imødekomme borgernes behov for fællesfaciliteter til mødevirksomhed samt til andre kulturelle, idrætslige og lignende formål. Kommunerne har ligeledes altid kunnet yde tilskud til etablering og drift af private lokaler til sådanne fælles formål, typisk forsamlingshuse og i nyere tid medborgerhuse. Det er uden betydning for vurderingen af retstilstanden, om der i de nævnte lokaler er køkkenfaciliteter, der kan benyttes af brugerne i forbindelse med de aktiviteter, der foregår i lokalerne.

Begrundelsen for, at kommunerne har kunnet påtage sig denne opgave, har været, at det er en typisk fælles op-

gave at give fællesskabet mulighed for at mødes og udvikles. Det har aldrig været stillet som betingelse for kommunens engagement, at der ikke måtte findes egnede private forsamlingssteder i lokalsamfundet. Man har altså accepteret, at kommunen på dette almene område konkurrerer med fx. private restaurationsvirksomheder, der udlejer selskabslokaler. Der har heller aldrig været stillet krav om, at der skulle opkræves leje af lokalerne for at mindske denne konkurrence.

b. Det må endvidere antages, at sådanne møde- og samlingslokaler også kan stilles til rådighed for borgernes mere private forsamlinger. Der er gammel tradition for, at private har kunnet bruge forsamlingshusene til private fester og sammenkomster, hvad enten forsamlingshusene er private eller drives med kommunal støtte.

Det antages derfor også at være lovligt, at kommunen stiller lokaler til rådighed for sådanne aktiviteter. Generelt set er der næppe heller her tale om konkurrence med det private erhvervsliv, idet alternativet til forsamlingshusfesten næppe er fest på kroen, men en "sammenklemt" familiefest i hjemmet.

Det vil imidlertid ikke være lovligt, at kommunen yder tilskud til private sammenkomster af denne karakter, idet der så vil blive tale om ulovlige tilskud til enkeltpersoner. Det er derfor en betingelse for brug af kommunale lokaler til sådanne formål, at kommunens udgifter dækkes. Hvor der er tale om private lokaler med kommunalt tilskud, må det tilsvarende sikres, at lokaleudlejningen drives på en sådan måde, at det kommunale tilskud ikke kommer de private forsamlinger til gode.

c. Forsamlingshusene vil ofte tilbyde servering i forbindelse med såvel de mere almene aktiviteter som de private sammenkomster. Dette vil også kunne forekomme i de øvrige under pkt. a nævnte lokaler.

Det vil imidlertid ikke være lovligt for kommunen selv at drive serveringsvirksomhed, jf. ovenfor pkt. 2. Såfremt kommunen derfor ønsker serveringsvirksomhed knyttet til lokaler, der ejes af kommunen, må denne del af virksomheden bortforpagtes.

For at serveringsaktiviteten ikke skal virke konkurrenceforvridende, skal forpagtningsaftalen udformes således, at bortforpagtningen af serveringsdelen i princippet sker til den sædvanlige markedsleje. Tilsvarende må et kommunalt tilskud til private lokaler ikke komme serveringsaktiviteten til gode.

4. Kommunale kantiner (personalekantiner, skolekantiner o.lign.)

Det er en lovlig kommunal opgave at indrette kantiner i forbindelse med kommunale arbejdspladser, skoler o. lign. Kommunerne er i et vist omfang forpligtet til at indrette sådanne kantiner.

Modsat restaurationsvirksomhed vil kommunerne selv kunne stå for kantinedriften. Det er dog en betingelse, at driften sker på en sådan måde, at der ikke ydes ulovlige tilskud til enkeltpersoner.

Bl.a. for at undgå uhjemlede løntilskud via kantinedriften har Indenrigsministeriet i cirkulæreskrivelse af 12. december 1982 henstillet, at kommunerne ved kantinedriften fastsætter priserne således, at de mindst giver dækning for varernes fremstillingsomkostninger. Der henvises i øvrigt til cirkulæreskrivelsen, som vedlægges.

Da fx skoler uden for undervisningstiden ofte bruges til andre formål, kan der i sådanne tilfælde opstå problemer med brugen af kantinen.

Hvor kantinen bruges i forbindelse med interne arrangementer for skolens elever eller ansatte må det, også hvor arrangementet finder sted uden for den normale

skoletid/arbejdstid, være lovligt at få servering fra kantinen og til de priser, der normalt gælder for kantinevirksomheden. Det må i dette tilfælde være underordnet, om kantinen er bortforpagtet eller drevet af kommunen selv.

Servering fra kantinen i forbindelse med andre end interne aktiviteter i skolelokalerne vil kun være lovlig, såfremt kantinen er bortforpagtet. Betingelserne for serveringen vil da være de samme som anført ovenfor under pkt. 3.